

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	tervikttekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	15.04.2013
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.04.2013
Avaldamismärge:	RT I, 05.04.2013, 6

Looduskaitseseadus¹

Vastu võetud 21.04.2004

[RT I 2004, 38, 258](#)

jõustumine 10.05.2004

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.06.2004	RT I 2004, 53, 373	18.07.2004
22.02.2005	RT I 2005, 15, 87	03.04.2005
21.04.2005	RT I 2005, 22, 152	29.04.2005
07.06.2006	RT I 2006, 30, 232	01.01.2007
21.02.2007	RT I 2007, 25, 131	01.04.2007
14.11.2007	RT I 2007, 62, 396	16.12.2007
19.06.2008	RT I 2008, 34, 211	01.08.2008
10.12.2008	RT I 2008, 56, 314	01.01.2009
18.12.2008	RT I 2009, 3, 15	01.02.2009
20.05.2009	RT I 2009, 28, 170	01.07.2009
18.06.2009	RT I 2009, 35, 232	01.07.2009
15.10.2009	RT I 2009, 50, 336	09.11.2009
27.10.2009	RT I 2009, 53, 359	21.11.2009
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
20.05.2010	RT I 2010, 29, 151	20.06.2010
17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
16.06.2010	RT I 2010, 43, 255	17.07.2010
22.02.2011	RT I, 10.03.2011, 2	20.03.2011
31.05.2011	RT I, 10.06.2011, 3	31.05.2011 Riigikohtu üldkogu otsus tunnistab looduskaitseseaduse § 10 lõike 1 tekstiosa „määrusega” põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks.
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012
23.01.2013	RT I, 14.02.2013, 2	01.03.2013
20.03.2013	RT I, 05.04.2013, 2	15.04.2013

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on:

- 1) looduse kaitsmine selle mitmekesisuse säilitamise, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liikide soodsa seisundi tagamisega;
- 2) kultuurilooliselt ja esteetiliselt väärtusliku looduskeskkonna või selle elementide säilitamine;
- 3) loodusvarade kasutamise säästlikkusele kaasaaitamine.

§ 2. Looduskaitse põhimõtted

(1) Loodust kaitstakse looduse säilitamise seisukohalt oluliste alade kasutamise piiramisega, kaitse alla võetud loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku isenditega ning kivististe ja mineraalide eksemplaridega sooritavate toimingute reguleerimisega ning loodushariduse ja teadustöö soodustamisega.

(2) Looduse kaitsele lähtutakse tasakaalustatud ja säästva arengu põhimõtetest, kaaludes iga kord alternatiivsete, looduskaitse seisukohalt tõhusamate lahenduste rakendamise võimalusi.

§ 3. Elupaiga ja liigi soodne seisund

(1) Loodusliku elupaiga seisund loetakse soodsaks, kui selle looduslik levila ja alad, mida elupaik oma levila piires hõlmab, on muutumatu suurusega või laienemas ja selle pikaajaliseks püsimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid toimivad ning tõenäoliselt toimivad ka prognoosimisulatusse jäävas tulevikus ja elupaigale tüüpiliste liikide seisund on soodus vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.

(2) Liigi seisund loetakse soodsaks, kui selle asurkonna arvukus näitab, et liik säilib kaugemas tulevikus oma looduslike elupaikade või kasvukohtade elujõulise koostisosana, kui liigi looduslik levila ei kahane ning liigi asurkondade pikaajaliseks säilimiseks on praegu ja tõenäoliselt ka edaspidi olemas piisavalt suur elupaik.

§ 4. Kaitstavad loodusobjektid

(1) Kaitstavad loodusobjektid on:

- 1) kaitsealad;
- 2) hoiualad;
- 3) kaitsealused liigid, kivistised ja mineraalid;
- 4) püsielupaigad;
- 5) kaitstavad looduse üksikobjektid;
- 6) kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

(2) Kaitseala on inimtegevusest puutumatusena hoitav või erinõuete kohaselt kasutatav ala, kus säilitatakse, kaitstakse, taastatakse, uuritakse või tutvustatakse loodust. Kaitsealad on:

- 1) rahvuspargid;
- 2) looduskaitsealad;
- 3) maastikukaitsealad.

(3) Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

(4) Kaitsealune liik on looma-, taime- või seeneliigi taksonoomiline üksus, mille isendeid, elupaiku, kasvukohti või leiukohti kaitstakse käesoleva seaduse alusel või mida on nimetatud EL Nõukogu määruse 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 061, 03.03.1997, lk 1) lisades A–D. Kaitsealune kivistis või mineraal on kaitsekategooriasse kantud kivistis või mineraal, mille eksemplare või leiukohti kaitstakse käesoleva seaduse alusel.

(5) Püsielupaik käesoleva seaduse tähenduses on väljaspool kaitseala või selle piiranguvööndis asuv piiritletud ja erinõuete kohaselt kasutatav:

- 1) kaitsealuse looma sigimisala või muu perioodilise koondumise paik;
- 2) kaitsealuse taime või seene looduslik kasvukoht;
- 3) lõhe või jõesilmu kudemispaik;
- 4) pruunkaru talvitumispaik;
- 5) jõevähi looduslik elupaik;
- 6) mägra rohkem kui kümne suudmega urulinnak.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(6) Kaitstav looduse üksikobjekt on teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt, nagu puu, allikas, rändrahn, juga, karestik, pank, astang, paljand, koobas, karst või nende rühm, mida kaitstakse käesoleva seaduse alusel.

(7) Kohaliku omavalitsuse tasandil võib kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal.

§ 5. Rand ja kallas

(1) Kallas on merd, järve, jõge, veehoidlat, oja, allikat või maaparandussüsteemi eesvoolu ääristav ja erinõuete kohaselt kasutatav maismaavöönd, mida kaitstakse käesoleva seadusega.

(2) Läänemere, Peipsi järve, Lämmijärve, Pihkva järve ja Võrtsjärve kaldaid nimetatakse rannaks.

(3) Rand või kallas, mida kaitstakse käesoleva seadusega, ei ole kaitstav loodusobjekt käesoleva seaduse tähenduses.

§ 6. Haldusmenetluse seaduse kohaldamine

Käesoleva seaduse alusel korraldatavale haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

2. peatükk KAITSE ALLA VÕTMINE

§ 7. Loodusobjekti kaitse alla võtmise eeldused

Loodusobjekti käesoleva seaduse alusel kaitse alla võtmise eeldus on selle ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus.

§ 8. Loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek

(1) Igäihel on õigus esitada kaitse alla võtmise algatajale ettepanek loodusobjekti kaitse alla võtmiseks.

(2) Ettepanek loodusobjekti kaitse alla võtmiseks peab sisaldama loodusobjekti:

- 1) kaitse alla võtmise põhjendust;
- 2) kaitse alla võtmise eesmärki;
- 3) pindala, kui see on asjakohane, ja objekti asukoha kirjeldust;
- 4) kaitseks kavandatavate piirangute kirjeldust;
- 5) kaitse alla võtmise ja kaitse korraldamisega seotud kulutuste hinnangut.

(3) Kaitse alla võtmise algataja korraldab ettepanekus nimetatud loodusobjekti kaitse alla võtmise põhjendatuse ning kavandatavate piirangute otstarbekuse ekspertiisi, kaasates selleks vastava ala eriteadmistega isiku (edaspidi *ekspert*).

(4) Kui eksperdi arvamusest nähtub, et loodusobjektil puuduvad käesoleva seadusega sätestatud kaitse alla võtmise eeldused, keeldub kaitse alla võtmise algataja edasisest menetlusest, edastades ettepaneku tegijale eksperdi arvamuse koos kaitse alla võtmise algatamisest keeldumise otsusega.

(5) Kui eksperdi arvamusest nähtub, et loodusobjektil on käesoleva seadusega sätestatud kaitse alla võtmise eeldused, algatatakse kaitse alla võtmise menetlus kooskõlas käesoleva seaduse §-s 9 sätestatuga.

(6) Kui on esitatud loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanek või algatatud kaitse alla võtmise menetlus käesoleva seaduse § 9 lõike 1 tähenduses, siis on haldusorganil, kellele on esitatud taotlus muu haldusakti andmiseks, mis võib mõjutada ettepanekus nimetatud loodusobjekti seisundit, õigus peatada haldusakti andmise menetlus. Haldusakti andmise menetlus peatatakse kuni loodusobjekti kaitse alla võtmise või kaitse alla võtmisest keeldumise otsuse tegemiseni.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 9. Loodusobjekti kaitse alla võtmise menetlus

(1) Loodusobjekti kaitse alla võtmise menetluse algatab Keskkonnaministeerium, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul, arvestades käesoleva seadusega sätestatud eeldusi loodusobjekti kaitse alla võtmiseks.

(2) Loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmise menetluse algatab kohalik omavalitsus.

(3) Kaitse alla võtmise algataja avaldab teate loodusobjekti kaitse alla võtmise menetluse algatamise kohta ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning vähemalt ühes üleriigilise levikuga ajalehes ja kohalikus

ajalehes. Loodusobjekti kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise menetluse algatamise teade avaldatakse kohalikus ajalehes.

(4) Teade peab sisaldama teavet:

- 1) loodusobjekti kohta, mida kavandatakse kaitse alla võtta;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise ettepanekuga või otsuse eelnõuga tutvumise võimalustest;
- 3) avaliku arutelu toimumise koha ning aja kohta või ettepanekut arutada asja ilma avaliku aruteluta;
- 4) vastuväidete ja ettepanekute esitamise tähtaja kohta.

(5) Kaitse alla võtmise algataja saadab loodusobjekti asukoha kohalikule omavalitsusele ja kinnisaja omanikule käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmetega teate tähtkirjaga.

(6) Kui menetlusosaline ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud vastuväidet algataja ettepanekule mitte korraldada kaitse alla võtmisel avalikku arutelu, loetakse menetlusosaline asja arutamisest avalikul arutelul loobunuks.

(7) Loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse eelnõu koos menetluse senises käigus saadud või koostatud dokumentidega, mille avalikustamine ei ole seadusega keelatud, pannakse tutvumiseks välja loodusobjekti asukohajärgses Keskkonnaametis ja valla- või linnavalitsuses. Avalik väljapanek ei tohi kesta vähem kui kaks nädalat.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Avaliku väljapaneku kestel kirjalikult esitatud ettepanekutele ja vastuväidetele vastab algataja kahe nädala jooksul pärast väljapaneku lõppemist.

(9) Pärast ettepanekute ja vastuväidete menetlemist ning kaitse alla võtmise otsuse eelnõu uuendamist korraldatakse avalik arutelu, välja arvatud juhul, kui tähtaja kestel ettepanekuid või vastuväiteid ei esitatud ja käesoleva paragrahvi lõike 4 punkti 3 kohaselt oli tehtud ettepanek asja avalikku arutelu mitte korraldada.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(10) Kui avaliku väljapaneku või avaliku arutelu tulemusena muutuvad loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse põhiseisukohad, avaldatakse uus teade ja korraldatakse uus avalik väljapanek käesoleva paragrahvi lõigetes 7–9 sätestatud korras.

(11) Käesoleva paragrahvi lõigetes 3–10 sätestatud nõudeid ei kohaldata liikide, püsielupaikade, kivististe ja mineraalide kaitse alla võtmisele.

(12) Käesolevas paragrahvis sätestatud nõudeid ei kohaldata, kui loodusobjekt võetakse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla planeeringu alusel.

§ 10. Loodusobjekti kaitse alla võtmine

(1) Ala võtab kaitsealana või hoiualana kaitse alla [Vabariigi Valitsus](#).

[RT I, 10.06.2011, 3- jõust. 31.05.2011 Riigikohtu üldkogu otsus tunnistas looduskaitseaduse § 10 lõike 1 tekstiosa „määrusega” põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks.]

(2) Ala võtab püsielupaigana kaitse alla [keskkonnaminister määrusega](#).

(3) Liigid võtab I või II kaitsekategooria kaitse alla [Vabariigi Valitsus nende loetelu sisaldava määrusega](#). Need liigid, mille püsielupaigad on käesoleva seaduse § 50 lõike 2 kohaselt automaatselt kaitstud, kuuluvad I kaitsekategooriasse.

(4) III kaitsekategooria liigid võtab kaitse alla [keskkonnaminister nende loetelu sisaldava määrusega](#).

(5) Eesti looduses esineva haruldase mineraali ja haruldase või ohustatud kivistise võtab kaitse alla [keskkonnaminister määrusega](#).

(6) Looduse üksikobjekti võtab kaitse alla [keskkonnaminister määrusega](#).

(7) Kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt võetakse kaitse alla:

- 1) kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu alusel volikogu määrusega;
- 2) ilma planeeringut koostamata volikogu määrusega.

[RT I 2009, 28, 170- jõust. 01.07.2009]

(8) Kui loodusobjekt võetakse kaitse alla ilma planeeringut koostamata, tuleb koostada kaitstava maa-ala piirikirjeldus või maastiku üksikelemendi asukoha kaart ja kinnitada maa-ala või maastiku üksikelemendi kaitse-eeskiri.

[RT I 2009, 28, 170- jõust. 01.07.2009]

§ 11. Loodusobjekti kaitse alla võtmise otsus

(1) Pindalalise loodusobjekti kaitse alla võtmisel:

- 1) määratakse ala kaitse alla võtmise eesmärk;
- 2) käesoleva seaduse § 12 lõikes 1 sätestatud juhul [kehtestatakse ala kaitsekord](#)(kaitse-eeskiri);
- 3) määratakse ala piir;
- 4) nimetatakse kaitse alla võetava ala valitseja;
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]
- 5) lisatakse otsusele loodusobjekti asukoha kaart.

(2) Liigi kaitse alla võtmisel esitatakse selle kaitsekategooria liikide loetelu eesti ja ladina keeles.

(3) Looduse üksikobjekti kaitse alla võtmisel määratakse:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärk;
- 2) kaitsevööndi ulatus;
- 3) kaitstava looduse üksikobjekti valitseja;
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]
- 4) kaitsekord.

§ 12. Kaitse-eeskiri

(1) Kaitseala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekord [määratakse kaitse-eeskirjaga](#).

(2) Kaitse-eeskirjaga piiritletakse ühe või mitme erineva rangusastmega kaitsevööndi ulatus ning määratakse käesoleva seadusega sätestatud piirangute osaline või täielik, alaline või ajutine kehtivus vööndite kaupa.

§ 13. Kaitse alla võtmise otsuse ja kaitse-eeskirja muutmine ja kehtetuks tunnistamine

(1) Kaitstava loodusobjekti tüübi, kaitse eesmärgi või välispiiri muutmisele või kaitse-eeskirjas märgitud piirangute või loodusobjektiga seotud kohustuste ulatuse olulisele muutmisele või kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse käesoleva seaduse §-des 8 ja 9 sätestatud.

(2) Kui kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt võetakse kaitse alla kaitsealana või kaitstava looduse üksikobjektina, jääb loodusobjekt ka kohaliku tasandi kaitse alla, kuid kaitsekordade vastuolu korral kohaldatakse kaitseala või kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekorda.

3. peatükk KAITSE KORRALDAMINE

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei koosõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, koosõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale koosõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 15. Liikumine kaitstaval loodusobjektil

(1) Kaitseala sihtkaitse- ja piiranguvööndis või hoiualal olevad või kaitstava looduse üksikobjekti juurde viivad teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning nende olemasolu korral peab kinnisasja valdaja tagama nimetatud ajal inimeste juurdepääsu kaitstavale loodusobjektile.

(2) Öuemaal, kus asub kaitstav looduse üksikobjekt, võivad teised isikud viibida kinnisasja valdaja nõusolekul.

(3) Kaitstava loodusobjekti piires oleva või seda sisaldava kinnisasja valdajal ei ole õigust keelata viibida kinnisasjal:

1) kaitstava loodusobjekti valitseja esindajal seoses loodusobjekti valitsemisega;

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

2) teadustöötajal, kes esitab valdaja nõudel [keskkonnaministri kehtestatud](#) vormi kohase ning keskkonnaministri kehtestatud tingimustel antud õiendi.

§ 16. Loodusobjekti sisaldava kinnisasja võõrandamine

(1) Kaitsealal või hoiualal asuva või I kaitsekategooria liigi püsielupaika sisaldava kinnisasja või selle osa võõrandamisel või asjaõigusega koormamisel peab asjakohane leping sisaldama järgmist loodusobjektiga seotud teavet:

1) loodusobjekti tüüp ja nimetus;

2) loodusobjekti valitseja nimi;

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

3) viide loodusobjekti kaitse alla võtmise otsusele.

(2) Kui kinnisasi asub tervenisti või osaliselt ranna ehituskeeluvööndis, I kaitsekategooria liigi püsielupaigas, kaitstava looduse üksikobjekti piiranguvööndis, kaitsealal või hoiualal, on kinnisasja võõrandamisel riigil ostueesõigus.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(3) Ostueesõigust ei rakendata, kui kinnisasi võõrandatakse omaniku abikaasale, alanejatele sugulastele, vanematele või nende alanejatele sugulastele ning vanavanematele või nende alanejatele sugulastele.

(4) Notar on kohustatud kolme päeva jooksul pärast kinnisasja või selle osa võõrandamistehingu tõestamist esitama tehingudokumendi tõestatud ärakirja võõrandaja kulul Keskkonnaministeeriumile.

(5) Kaitseala, püsielupaiga, hoiuala või kaitstava looduse üksikobjekti valitseja avalduse alusel kantakse kinnistusraamatusse märkus, et kinnistu on koormatud riigi ostueesõigusega. Ostueesõiguse kehtivus ei sõltu kinnistusraamatusse vastava märkuse kandmisest.

[RT I 2010, 38, 231- jõust. 01.07.2010]

(6) Ostueesõigust teostab riigi nimel keskkonnaminister või tema volitatud isik. Ostueesõigusega omandatava kinnisasja omandi üleandmise kulud kannab riik.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 17. Kaitstaval loodusobjektil vajalik tegevus

(1) Kaitstava loodusobjekti poollooduslike koosluste esinemisaladel on vajalik nende ilmet ja liigikoosseisu tagav tegevus, nagu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine või raadamine, mille ulatus määratakse hoiualadel kaitsekorralduskavaga, teistel kaitstavatel loodusobjektidel kaitse-eeskirjaga.

(2) Poollooduslike koosluste esinemisaladeks nimetatakse pikaajalise inimtegevuse mõjul kujunenud loodusliku elustiku kooslustega alasid, kus on niidetud heina või karjatatud loomi, nagu puisniidud, loopealsed, soostunud niidud, soo-, ranna-, lammi- ja aruniidud ning puiskarjamaad.

(3) Kaitsealal võib kaitse-eeskirjaga määrata loodusliku metsa- ja sookoosluse taastamiseks vajalikud tegevused, nagu kraavide sulgemine, häilude rajamine ja maapinna mineraliseerimine.

(4) Kaitsealal võib kaitse-eeskirjaga määrata vaadete avamiseks vajalikuks tegevuseks raied.

(5) [Kehtetu - RT I 2006, 30, 232- jõust. 01.01.2007]

(6) Kaitsekorrast või kaitsekorralduskavast tulenevaks vajalikuks tegevuseks võib valitseja anda kaitstaval loodusobjektil asuva kinnisasja omaniku või kinnisasja valdaja tasuta kasutusse selle töö tegemiseks vajaliku riigile kuuluva vallasasja.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(7) Riigile kuuluva vallasasja tasuta kasutusse andmise korral ei kohaldata riigivaraseaduses riigivara kasutusse andmise kohta sätestatud. Kasutusse andmiseks sõlmitakse kaitstava loodusobjekti valitseja ja vallasasja kasutaja vahel leping, milles märgitakse vähemalt:

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

- 1) kasutusse antavate vallasasjade nimetused, riigivararegistri registreerimisnumbrid ja asjade arv nimetuste kaupa;
- 2) kasutaja nimi ja elu- või asukoht;
- 3) lepingu tähtaeg;
- 4) asjade üleandmise aeg ning tagastamise tähtaeg ja kord;
- 5) kindlustamiskohustus ja selle ulatus;
- 6) kasutusse antava asja korrashoiu, uuendamise ja remontimise kohustus;
- 7) lepingu ennetähtaegse lõpetamise alused;
- 8) kaitsekorra tuleneva vajaliku tegevuse tingimused, kirjeldus ja tehnilised nõuded;
- 9) kasutusse antava asja kasutusotstarve.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(8) Kui kinnisasja valdaja ei nõustu kaitse-eeskirjaga või kaitsekorralduskavaga määratud vajalikku tööd tegema või ei jõua tööde tegemise osas kaitstava loodusobjekti valitsejaga kokkuleppele, ei ole tal õigust takistada kaitstava loodusobjekti valitsejal seda tööd korraldamast.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud juhul korraldab vajalikke töid kaitse-eeskirjaga määratud ulatuses kaitstava loodusobjekti valitseja riigi kulul, välja arvatud kohalikul tasandil kaitstaval loodusobjektil.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(10) Kaitseala, hoiuala või püsielupaiga poollooduslike koosluste säilitamiseks vajaliku töö tegemist ei loeta majandustegevuseks ega ettevõtluseks.

§ 18. Loodushoiutoetus

(1) Kaitseala, hoiuala või püsielupaiga poollooduslike koosluste säilimiseks kaitse-eeskirjaga või kaitsekorralduskavaga määratud vajaliku töö tegemiseks makstakse loodushoiutoetust.

(2) Loodushoiutoetust on õigus taotleda kinnisasja valdajal.

(3) Loodushoiutoetuse taotlemise, taotluse läbivaatamise ja toetuse maksmise korra ning nõuded toetuse maksmiseks ja toetuse määrad [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(4) Loodushoiutoetust ei maksta:

- 1) kui tööde tegija ei täida toetuse saamiseks sõlmitud lepingut või loodushoiutööde tulemus ei vasta lepingu või õigusaktiga kehtestatud nõuetele,
- 2) kui tööde tegija esitas loodushoiutoetuse taotlemisel valeandmeid,
- 3) kui taotluste eelisjärjestuse kohaselt ei ole vähem eelistatud maaüksusel loodushoiutoetuse maksmiseks jooksva aasta riigieelarves selleks vahendeid ette nähtud või
- 4) kui tegevus toimub maastikul, mille suhtes hüvitatakse jooksva aastal kaitseala looma ja kevadrändel viibivate lindude tekitatud kahju käesoleva seaduse § 61 lõike 1 alusel.

(5) Loodushoiutoetuse maksmise aluseks on kaitstava loodusobjekti valitseja ja tööde tegija vahel sõlmitud leping ning selles nimetatud nõuete kohaselt tehtud tööde üleandmis-vastuvõtmisakt.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 19. [Kehtetu - RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 20. Kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja omandamine

(1) Kaitstavat looduse üksikobjekti sisaldava või kogu ulatuses kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas asuva kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, omandab riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga kinnisasja väärtusele vastava tasu eest.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(1¹) Riik ei omanda kinnisasja käesolevas paragrahvis sätestatud korras, kui isik on kinnisasja omandanud pärast selle kaitse alla võtmist ning võõrandamistehing sisaldas informatsiooni kaitstava loodusobjekti kohta, välja arvatud juhul, kui:

- 1) kinnisasja suhtes kohaldatav kaitsekord muutub rangemaks;
- 2) kinnisasi omandati pärimise teel;
- 3) kinnisasi omandati abikaasalt, alanejalt sugulaselt, vanemalt või tema alanejalt sugulaselt või vanavanemalt või tema alanejalt sugulaselt ning isik, kellelt kinnisasi omandati, oli selle omanik enne kaitse alla võtmist või kaitsekorra rangemaks muutumist;

4) kinnisasi omandati õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise teel ja kohaliku omavalitsuse üksuse korraldus maa tagastamise kohta on antud enne 1996. aasta 7. juunit.
[RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

(1²) Kui kinnisasi ei asu kogu ulatuses kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas või on suurem kui kaitstava looduse üksikobjekti piiranguvöönd, võib riik kokkuleppel kinnisasi omanikuga omandada selle osa kinnisasjast, mis ulatub kaitsealale, hoiualale või püsielupaika. Kinnisasi jagamise korraldab kinnisasi omanik, jagamisega seotud kulud kannab kinnisasi omandamise ettepaneku teinud isik.
[RT I 2009, 35, 232- jõust. 01.07.2009]

(1³) Kogu kinnisasi võib riik kokkuleppel kinnisasi omanikuga omandada juhul, kui:
1) kinnisasi kaitsealale või hoiualale ulatuv osa on suurem kui kaks kolmandikku kinnisasi kogupindalast või
2) kinnisasi hõlmab osaliselt I kaitsekategooria liigi püsielupaik või kaitstava looduse üksikobjekti piiranguvöönd.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(2) Kinnisasi omandamise ettepaneku tegemise õigus on kinnisasi omanikul, kaitstava loodusobjekti valitsejal või keskkonnaministril. Kinnisasi omandamise algatamise ning omandamise otsustab keskkonnaminister. Kinnisasi omandamisega seotud kulud kannab riik ja omandamist finantseeritakse riigieelarvest igaks eelarveaastaks määratud summa piires.
[RT I 2009, 50, 336- jõust. 09.11.2009]

(2¹) Kinnisasi väärtus, välja arvatud metsaga kinnisasi väärtus, määratakse tehingute võrdlemise meetodil. Kinnisasi väärtuse määramisel arvestatakse asjaõigustega, mida nende olemuse tõttu ei ole võimalik kinnistusraamatust kustutada (näiteks servituudid, naabrusõigused), samuti seadustest, välja arvatud kinnisasi omandamise aluseks olevast kaitsekorrast tulenevate kinnisomandi kitsendustega.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(2²) Metsaga kinnisasi väärtus määratakse maatüki ja sellel kasvava metsa väärtuste summana. Kui metsaga kinnisasi väärtuse määramisel ei oma kasvava metsa väärtus olulist tähtsust ja piirkonna turusituatsioonist lähtuvalt ei kajasta maa maksustamishind selle piirkonna turuhinda, võib riigi esindaja metsaga kinnisasi väärtuse määramiseks tellida erakorralise hindamise.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(3) Kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasi riigi poolt omandamise ja ettepanekute menetlemise korra ning kriteeriumid, mille alusel loetakse ala kaitsekord kinnisasi sihtotstarbelist kasutamist oluliselt piiravaks, samuti kinnisasi väärtuse määramise korra ja alused, [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#).
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(4) Kinnisasi omandamine otsustatakse omandamiseks tehtud avalduste laekumise järjekorras, kui ei esine mõjuvaid põhjusi menetluse pikendamiseks. Mõjuva põhjuse esinemisel lahendatakse avaldus pärast mõjuva põhjuse äralangemist. Andmed omandamise avalduste laekumise järjekorra kohta avaldatakse Keskkonnaministeeriumi veebilehel.
[RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

§ 20¹. Enampakkumisel oleva riigile kuuluva kinnisasi ja kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasi väärtuste tasaarvestamine

[Kehtetu -RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

§ 20². Tasaarvestamine keskkonnaministri poolt

[Kehtetu -RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

§ 21. Kaitstava loodusobjekti valitseja

(1) Kaitseala, hoiuala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti valitseja on Keskkonnaamet (edaspidi *valitseja*).

(2) Käesoleva seaduse § 4 lõikes 7 nimetatud loodusobjekti valitseja on loodusobjekti kaitse alla võtmise otsustanud kohalik omavalitsus või tema poolt valitsema volitatud valla- või linnaasutus.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 22. Kaitstava loodusobjekti valitsemine

Kaitstava loodusobjekti valitsemine on:

- 1) käesoleva seaduse ja kaitse-eeskirjaga määratud keskkonna kasutusloa andmine ja selleks tingimuste seadmine;
- 2) kaitstavat loodusobjekti mõjutavate planeeringute ja keskkonnamõju hindamise avalikel aruteludel osalemine ning kaitstavat loodusobjekti mõjutavale kavandatavale tegevusele tingimuste seadmine;
- 3) kaitse-eeskirjast ja kaitsekorralduskavast tuleneva tegevuse korraldamine;
- 4) käesoleva seaduse ja kaitse-eeskirjaga sätestatud nõuete täitmise jälgimine ning Keskkonnainspektsiooni teavitamine avastatud õigusrikkumistest.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 23. Kaitstava loodusobjekti tähistamine

(1) Kaitseala, hoiuala, kaitstav looduse üksikobjekt ja kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstav loodusobjekt tähistatakse nii, et kaitstava loodusobjekti asukohast looduses oleks võimalik mõistlikul viisil aru saada.

(2) Kaitstava loodusobjekti tähistab loodusobjekti valitseja.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(3) Keskkonnaminister kehtestab kaitstava loodusobjekti tähistamise korra ja tähised määrusega.

§ 24. Kaitsekohustuse teatis

(1) Kaitsekohustuse teatis on kaitseala, hoiuala, püsielupaika, kaitstavat looduse üksikobjekti või I kaitsekategooria liigi isendite kasvukohta või elupaika sisaldava või selle piiresse jääva kinnisasja omanikule, kinnistusraamatusse kantud valdajale, riigivara valitseja volitatud isikule või asutusele (edaspidi *valdaja*) väljastatav teabedokument.

(2) Kaitsekohustuse teatis sisaldab:

- 1) andmeid kaitstava loodusobjekti, selle kaitse alla võtja ja kaitse alla võtmise aja kohta;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise eesmärki;
- 3) andmeid kaitseala, hoiuala, püsielupaiga või kaitstava looduse üksikobjekti valitseja kohta;

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

4) käesoleva seaduse ja selle alusel vastuvõetud õigusaktidega sätestatud kitsenduste loetelu.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(3) Kaitsekohustuse teatise väljastab Keskkonnaamet:

- 1) kuue kuu jooksul kaitse alla võtmise otsuse jõustumisest arvates;
- 2) ühe nädala jooksul pruunkaru talvitumispaiga kohta avastamisteate saamisest arvates;
- 3) ühe kuu jooksul I kaitsekategooria liigi kasvukoha või elupaiga avastamisteate saamisest arvates.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Kaitsekohustuse teatis antakse üle allkirja vastu või saadetakse tähtkirjaga.

(5) Kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja valdaja vahetumise korral väljastatakse kaitsekohustuse teatis uuele valdajale kahe kuu jooksul, arvates valdaja vahetumisest.

(6) Kaitsekorra muutumise korral väljastatakse kuue kuu jooksul kinnisasja valdajale uus kaitsekohustuse teatis.

(7) [Kehtetu - RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Kinnisasja valdaja on kohustatud kaitstaval loodusobjektil kehtivatest kitsendustest teavitama viivitamatult kolmandaid isikuid, kes kinnisasja valdaja korraldusel on õigustatud kinnisasjal viibima või seal kinnisasja valdaja tellitud töid tegema või teenust osutama.

[RT I 2010, 43, 255- jõust. 17.07.2010]

§ 25. Kaitsekorralduskava

(1) Hoiualade ja kaitsealade kaitse korraldamiseks koostatakse kaitsekorralduskava, milles märgitakse:

- 1) olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile;
- 2) kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht;
- 3) kava elluviimise eelarve.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise korra kehtestab ja kaitsekorralduskava kinnitaja määrab keskkonnaminister. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti veebilehel.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

4. peatükk KAITSEALAD

§ 26. Rahvuspark

(1) Rahvuspark on kaitseala looduse, maastike, kultuuripärandi ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks.

(2) Eesti rahvuspargid on:

- 1) Lahemaa – Põhja-Eesti rannikumaastike looduse ja kultuuripärandi kaitseks;
- 2) Karula – Lõuna-Eesti kuppelmaastike looduse ja kultuuripärandi kaitseks;
- 3) Soomaa – Vahe-Eesti soo- ja lammimaastike looduse ja kultuuripärandi kaitseks;
- 4) Vilsandi – Lääne-Eesti saarestiku rannikumaastike looduse ja kultuuripärandi kaitseks;
- 5) Matsalu – Lääne-Eesti iseloomulike koosluste ning Väinamere looduse ja kultuuripärandi kaitseks.

(3) Rahvuspargis võimalikud vööndid on loodusreservaat, sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

§ 27. Looduskaitseala

(1) Looduskaitseala on kaitseala looduse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks.

(2) Looduskaitseala võimalikud vööndid on loodusreservaat, sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

§ 28. Maastikukaitseala (looduspark)

(1) Maastikukaitseala on kaitseala maastiku säilitamiseks, kaitsmiseks, uurimiseks, tutvustamiseks ja kasutamise reguleerimiseks.

(2) Maastikukaitseala eritüübid on park, arboreetum ja puistu.

(3) Maastikukaitseala võimalikud vööndid on sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd.

§ 29. Loodusreservaat

(1) Loodusreservaat on kaitseala otsesest inimtegevusest puutumata loodusega maa- või veela, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine ja kujunemine üksnes looduslike protsesside tulemusena.

(2) Loodusreservaadis on keelatud igasugune inimtegevus, sealhulgas inimeste viibimine, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud juhtudel.

(3) Inimeste viibimine loodusreservaadis on lubatud järelevalve ja päästetööde ning loodusobjekti valitsemise ja kaitse korraldamise eesmärgil.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(4) Teadustegevuse ning loodusobjektide seisundi jälgimise ja hindamise eesmärgil tohib loodusreservaadis viibida kaitseala valitseja nõusolekul.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 30. Sihtkaitsevöönd

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veela seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sihtkaitsevööndis asuvaid loodusvarasid ei arvestata tarbimisvarudena.

(2) Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on sihtkaitsevööndis keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine;
- 4) inimeste viibimine kaitsealuste liikide elupaigas, kasvukohas ja rändlindude koondumispaigas;
- 5) sõiduki, maastikusõiduki või ujuvvahendiga sõitmine;
- 6) telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituse korraldamine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktidega 4 ja 5 kehtestatud keeld ei laiene järelevalve- ja päästetöödele, loodusobjekti kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusele ning kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekul teostatavale teadustegevusele.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Kaitstava loodusobjekti säilitamiseks vajalike tegevustena või tegevustena, mis seda objekti ei kahjusta, võib sihtkaitsevööndis kaitse-eeskirjaga lubada:

- 1) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutoid ja veerežiimi taastamist;
- 2) koosluse kujundamist vastavalt kaitse eesmärgile;
- 3) marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste varumist;
- 4) jahipidamist;
- 5) kalapüüki;
- 6) tee, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamist kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustöid;
- 7) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalikku tegevust;
- 8) pilliroo ja adru varumist.

(5) [Kehtetu - RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 31. Piiranguvöönd

(1) Piiranguvöönd on kaitseala maa- või veela, kus majandustegevus on lubatud, arvestades käesoleva seadusega sätestatud kitsendusi.

(2) Kui kaitse-eeskirjaga ei sätestata teisiti, on piiranguvööndis keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmise;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 3) maavara kaevandamine;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 5) uuendusraie;
- 6) maastikukaitseala eritüübina kaitstavates parkides, arboreetumites ja puistutes puuvõrade või põõsaste kujundamine, puittaimestiku istutustööd ja raie ilma kaitseala valitseja nõusolekuta;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 7) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 8) ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise, püstitamine ning rahvuspargis ehitise väliskonstruktsioonide muutmine;
- 9) jahipidamine ja kalapüük;
- 10) sõidukiga, maastikusõidukiga või ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud liinirajatiste hooldamiseks vajalikeks töödeks ja maatulundusmaal metsamajandustöödeks või põllumajandustöödeks;
- 11) telkimine, lõkketegemine ja rahvaüriruse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohas;
- 12) roo varumine külmumata pinnasel.

(3) Kaitse-eeskirjaga võib piiranguvööndis kohustada säilitama koosluse looduslikku tasakaalu, liigilist ja vanuselist mitmekesisust ning keelata puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kui pinnas seda võimaldab, võib kaitseala valitseja lubada puidu kokku- ja väljavedu kuiva ilmaga.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(4) Kaitse-eeskirjaga võib piiranguvööndis seada raielangi suurusele ja kujule ning metsa vanuselisele koosseisule metsaseaduses sätestatud erinevaid piiranguid, mis on vajalikud koosluse või selles vööndis oleva kaitsealuse liigi säilimiseks. Püselupaiga piiranguvööndis võib kaitse-eeskirjaga seada raie tegemise ajale piiranguid.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(5) [Kehtetu - RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.
[RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras.

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

- 1) tee rajamine;
- 2) loodusliku kivimi või pinnase teiseldamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaad ning poldri kultiveerimine ja väetamine;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;
- 7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

(3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:

- 1) kohaletoomisega,
- 2) tähtkirjaga posti teel või
- 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.

(4) Teatis loetakse esitatuks postitempli või ajatempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.

(5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:

- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
- 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
- 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.

(6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuemaad kõlvikutel tehtavate tööde kohta.

6. peatükk RAND JA KALLAS

§ 34. Ranna ja kalda kaitse eesmärk

Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

§ 35. Ranna ja kalda kasutamise kitsendused

(1) Rannal või kaldal on:

- 1) ranna või kalda piiranguvöönd;
- 2) ranna või kalda ehituskeeluvöönd;
- 3) ranna või kalda veekaitsevöönd.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vööndite laiuse arvestamise lähtejoon on põhikaardile kantud veekogu piir (tavaline veepiir).

(3) Suurte üleujutusalaadega siseveekogudel määratakse kõrgveepiir korras, mille [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#). Suurte üleujutusalaadega siseveekogude nimistu kehtestab keskkonnaminister määrusega.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(3¹) Korduva üleujutusega ala piir mererannal määratakse üldplaneeringuga. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks ühe meetri kõrgune samakõrgusjoon.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(4) Korduva üleujutusega veekogude ranna või kalda piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd koosnevad üleujutatavast alast ja käesoleva seaduse §-des 37–39 sätestatud vööndi laiusest.

(5) Üle viie meetri kõrgusel ja tavalisele veepiirile lähemal kui 200 meetrit oleval kaldaastangul koosnevad ranna või kalda piiranguvöönd, veekaitsevöönd ja ehituskeeluvöönd kaldaastangu alla kuni veepiirini jäävast alast ja käesoleva seaduse §-des 37–39 sätestatud vööndi laiusest.

§ 36. Vaba läbi- ja juurdepääsu tagamine

(1) Rannal või kaldal asuva kinnisasja valdaja on kohustatud tagama inimeste ja loomade vaba läbipääsu kallasrajal veeseaduse § 10 tähenduses.

(2) Kohalikud omavalitsused on kohustatud üld- ja detailplaneeringuga tagama avalikud juurdepääsuvõimalused kallasrajale.

§ 37. Ranna ja kalda piiranguvöönd

(1) Ranna või kalda piiranguvööndi laius on:

1) Läänemere, Peipsi järve, Lämmijärve, Pihkva järve ja Võrtsjärve rannal 200 meetrit;

2) üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 100 meetrit;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

3) allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Ranna piiranguvööndis on keelatud lageraie. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis maaparandushoiutööde tegemisel.

[RT I 2008, 56, 314- jõust. 01.01.2009]

(3) Ranna või kalda piiranguvööndis on keelatud:

1) reoveesette laotamine;

2) matmispaiga rajamine;

3) jäätmete töötlemiseks või ladustamiseks määratud ehitise rajamine ja laiendamine, välja arvatud sadamas;

4) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

5) maavara kaevandamine;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

6) mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud tiheasustusalal haljasala hooldustööde tegemiseks, kutselise või harrastusliku kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks, pilliroo varumiseks ja adru kogumiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.

[RT I, 10.03.2011, 2- jõust. 20.03.2011]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 5 ja 6 sätestatud piirangud ei laiene maavara või maa-ainese kaevandamise tulemusena tekkinud tehisveekogule, mis asub maardlal, mäeeraldisel või selle mäeeraldise teenindusmaal, kuni kaevandamisega rikutud maa korrastatuks tunnistamiseni kaevandamisloa andja poolt maapäreseaduse §-des 48 ja 50 sätestatud korras.

[RT I, 10.03.2011, 2- jõust. 20.03.2011]

§ 38. Ranna ja kalda ehituskeeluvöönd

(1) Ehituskeeluvööndi laius rannal või kaldal on:

1) mererannal Narva-Jõesuu linna piires ja meresartel 200 meetrit;

2) mererannal, Peipsi järve, Lämmijärve, Pihkva järve ja Võrtsjärve rannal 100 meetrit;

3) linnas ja alevis ning aleviku ja küla selgelt piiritletaval kompaktsel asustusega alal (edaspidi *tiheasustusala*) 50 meetrit, välja arvatud käesoleva lõike punktis 5 sätestatud juhul;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

4) üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

5) allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 25 meetrit.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini.

(3) Ranna või kalda ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud.

(4) Ehituskeeld ei laiene:

1) hajaasustuses olemasoleva ehitise õuemaale ehitatavale uuele hoonetele, mis ei jää veekaitsevööndisse;

1¹) tiheasustusala ehituskeeluvööndis varem väljakujunenud ehitusjoonest maismaa suunas olemasolevate ehitiste vahele uue ehitise püstitamisele;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

- 2) kalda kindlustusrajatisele;
 - 3) supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele;
 - 4) maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile;
 - 5) olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist;
 - 6) piirdeaedadele;
 - 7) piirivalve rajatisele piiriveekogu rannal või kaldal.
- [RT I 2009, 28, 170- jõust. 01.07.2009]

(5) Ehituskeeld ei laiene kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud:

- 1) pinnavee veehaarde ehitisele;
 - 2) sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele;
 - 3) ranna kindlustusrajatisele;
 - 4) hüdrograafia teenistuse ja seirejaama ehitisele;
 - 5) kalakasvatusehitisele;
 - 6) riigikaitse, piirivalve ja päästeasutuse ehitisele;
- [RT I 2010, 29, 151- jõust. 20.06.2010]
- 7) [kehtetu - RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
 - 8) tehnovõrgule ja -rajatisele;
 - 9) sillale;
 - 10) avalikult kasutatavale teele ja tänavale;
 - 11) raudteele.

(5¹) Ehituskeeld ei laiene kehtestatud maakonnaplaneeringuga kavandatud joonehitisele.

[RT I, 14.02.2013, 2- jõust. 01.03.2013]

(6) Lautrit ja paadisilda tohib rannale või kaldale rajada, kui see ei ole vastuolus ranna ja kalda kaitse eesmärkidega ja veeseaduse § 8 lõikega 2.

(7) Ehitamisele kaitsealal kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud, kui kaitse-eeskirjaga ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(8) Hoiualal reguleerib ehitamist lisaks käesolevas seaduses hoiuala kohta sätestatule ka käesolev peatükk.

(9) Kui kohalik omavalitsus lubab ranna või kalda ehituskeeluvõõndis ehitamist vastuolus käesolevas paragrahvis sätestatuga, ei teki isikul, kellele ehitusluba väljastati või kelle huvides ehitamine on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust ehitamise õiguspärasuse osas.

§ 39. Ranna ja kalda veekaitsevõõnd

Ranna või kalda veekaitsevõõndi ulatus ja kitsendused on sätestatud veeseaduses.

§ 40. Ranna ja kalda ehituskeeluvõõndi suurendamine ja vähendamine

(1) Ranna ja kalda ehituskeeluvõõndit võib suurendada või vähendada, arvestades ranna või kalda kaitse eesmärke ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.

(2) Ranna ja kalda ehituskeeluvõõndit võib kohalik omavalitsus suurendada üldplaneeringuga.

(3) Ranna ja kalda ehituskeeluvõõndi vähendamine võib toimuda Keskkonnaameti nõusolekul.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Ehituskeeluvõõndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt:

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

- 1) vastuvõetud üldplaneeringu;
- 2) kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu;
- 3) vastuvõetud detailplaneeringu, kui kehtestatud üldplaneering puudub.

(5) Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvõõndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(6) Ehituskeeluvõõndi laiuse suurendamine ja vähendamine jõustub kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu jõustumisel.

§ 41. Uue tiheasustusala moodustamine ja olemasoleva laiendamine

(1) Uue tiheasustusala moodustamine ranna või kalda piiranguvõõndis on keelatud. Erandi võib teha Vabariigi Valitsus kohaliku omavalitsuse ettepanekul.

(2) Olemasoleva tiheasustusala laiendamine rannal või kaldal toimub kehtestatud üldplaneeringu alusel.

(3) Luba uue tiheasustusala moodustamiseks antakse kohalikule omavalitsusele taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt pärast vastuvõtmist avaliku väljapaneku läbinud üldplaneeringu alusel, millele on lisatud planeeringu järelevalve teostaja arvamused. Kohaliku omavalitsuse taotluse edastab Vabariigi Valitsusele Keskkonnaministeerium koos oma asjakohase seisukohaga.

(4) Loa andmisel või sellest keeldumisel tuleb arvestada ranna ja kalda kaitse eesmärke.

(5) Aleviku või küla tiheasustusala laiendamine ranna ja kalda piiranguvööndis võib toimuda ainult kehtestatud üldplaneeringu alusel.

§ 42. Ranna ja kalda kasutamine supelrannana

(1) Supelrand on selleks üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine.

(2) Supelrannas viibimine on tasuta.

(3) Supelranna kasutamise ja hooldamise korra kehtestab kohalik omavalitsus.

(4) Supelranda teenindavate rajatiste iseloomu ja paigutuse määrab kohalik omavalitsus detailplaneeringuga või selle puudumisel ehitusmäärusega.

(5) Supelrannal ei ole veekaitsevööndit.

7. peatükk LOODUSKAITSE KOHALIKU OMAVALITSUSE TASANDIL

§ 43. Looduskaitse eesmärk kohaliku omavalitsuse tasandil

Looduskaitse eesmärk kohaliku omavalitsuse tasandil on piirkonna looduse eripära, kultuuri, asustust ja maakasutust esindavate väärtuslike maastike või nende üksikelementide kaitse ja kasutamise tingimuste määramine kohaliku omavalitsuse poolt.

§ 44. Kaitsekord

(1) Kohaliku kaitse alla võetud maa-alal rakendatakse käesoleva seaduse §-s 31 sätestatud kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada.

(2) Maastiku üksikelemendi ümber moodustatakse 50 meetri kaugusele ulatav kaitsevöönd, kui kaitse alla võtmisel ei sätestata selle väiksemat ulatust. Kaitsevööndis rakendatakse käesoleva seaduse §-s 31 sätestatud kaitsekorda, mida võib kaitse-eeskirjaga või planeeringuga leevendada.

§ 45. Puude raie tiheasustuslal

Tiheasustuslal asuvaid üksikpuid, välja arvatud kasvav mets metsaseaduse tähenduses ja viljapuud, tohib raiuda kohaliku omavalitsuse loa alusel. Loa andmise tingimused ja korra kehtestab kohalik omavalitsus.

8. peatükk LIIGID

§ 46. Liikide kaitsekategooriad

(1) I kaitsekategooriasse arvatakse:

1) liigid, mis on Eestis haruldased, esinevad väga piiratud alal, vähestes elupaikades, isoleeritult või väga hajusate asurkondadena;

2) liigid, mis on hävimisohus, mille arvukus on inimtegevuse mõjul vähenenud, elupaigad ja kasvukohad rikutud kriitilise piirini ja väljasuremine Eesti looduses on ohutegurite toime jätkumisel väga tõenäoline.

(2) II kaitsekategooriasse arvatakse:

1) liigid, mis on ohustatud, kuna nende arvukus on väike või väheneb ning levik Eestis väheneb ülekasutamise, elupaikade hävimise või rikkumise tagajärjel;

2) liigid, mis võivad olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel sattuda hävimisohu.

(3) III kaitsekategooriasse arvatakse:

- 1) liigid, mille arvukust ohustab elupaikade ja kasvukohtade hävimine või rikkumine ja mille arvukus on vähenenud sedavõrd, et ohutegurite toime jätkumisel võivad nad sattuda ohustatud liikide hulka;
- 2) liigid, mis kuuluvad I või II kaitsekategooriasse, kuid on vajalike kaitseabinõude rakendamise tõttu väljaspool hävimisohtu.

§ 47. Isendi mõiste

(1) Isend käesoleva seaduse tähenduses on igas arengujärgus loom, taim või seen või taime või seene äratuntav osa.

(2) Isend käesoleva seaduse § 59 tähenduses on igas arengujärgus loom, taim või seen või tema äratuntav osa või sellest valmistatud toode või muu kaup, mis vastavalt saatedokumendile, pakendile või märgistusele või muudel asjaoludel näib olevat kaitsekategooria liiki kuuluva looma, taime või seene osa või sellest valmistatud toode.

§ 48. Liikide soodsa seisundi tagamine

(1) I kaitsekategooria liikide kõikide teadaolevate elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega.

(2) II kaitsekategooria liikide vähemalt 50 protsendi teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

(3) III kaitsekategooria liikide vähemalt 10 protsendi teadaolevate ja keskkonnaregistris registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest.

(4) Piiritlemata II ja III kategooria kaitsealuste liikide elupaikades rakendub isendi kaitse.

§ 49. Liigi kaitse ja ohjamise tegevuskava

(1) Tegevuskava koostatakse:

- 1) I kaitsekategooria liigi kaitse korraldamiseks;
- 2) liigi soodsa seisundi tagamiseks, kui liigi teadusinventuuri tulemused näitavad, et seni rakendatud abinõud seda ei taga, või kui seda nõuab rahvusvaheline kohustus;
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]
- 3) liigi ohjamiseks, kui liigi teadusinventuuri tulemused näitavad liigi arvukuse suurenemisest tingitud olulist negatiivset mõju keskkonnale või ohtu inimese tervisele või varale.

(2) Tegevuskava peab sisaldama:

- 1) liigi bioloogia, arvukuse ja leviku andmeid;
- 2) ohustatud liigi soodsa seisundi tagamise tingimusi;
- 3) liigi ohutegureid;
- 4) kaitse või ohjamise eesmärki;
- 5) liigi soodsa seisundi saavutamiseks või ohjamiseks vajalike meetmete eelisjärjestust ja nende teostamise ajakava;
- 6) kaitse või ohjamise korraldamise eelarvet.

(3) Tegevuskava kehtestab keskkonnaminister.

(4) Tegevuskava avalikustatakse Keskkonnaministeeriumi veebilehel.

§ 50. Püsielupaikade kaitse

(1) Püsielupaigas kehtib käesoleva seaduse §-s 30 või 31 sätestatud kaitsekord, mis määratakse käesoleva seaduse § 10 lõike 2 kohaselt.

(2) Kui käesolevas paragrahvis nimetatud liigi püsielupaik, välja arvatud asustamata tehispesa, ei ole kindlaks määratud § 10 lõike 2 kohaselt, on selleks:

- 1) lendorava pesapuu ja seda ümbritsev ala 25 meetri raadiuses;
- 2) merikotka, madukotka ja kalakotka pesapuu ja seda ümbritsev ala 200 meetri raadiuses;
- 3) suur-konnakotka ja must-toonekure pesapuu ja seda ümbritsev ala 250 meetri raadiuses;
- 4) väike-konnakotka pesapuu ja seda ümbritsev ala 100 meetri raadiuses;
- 5) kaljukotka pesapuu ja seda ümbritsev ala 500 meetri raadiuses;
- 6) väike-konnakotka ja suur-konnakotka segapaari pesapuu ja seda ümbritsev ala 250 meetri raadiuses.

(3) Pesapuu avastanud isik on kohustatud informeerima sellest Keskkonnaametit kolme ööpäeva jooksul.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Kui käesolevas paragrahvis nimetatud liigi püsielupaiga kaitsekord ei ole määratud käesoleva seaduse § 10 lõike 2 kohaselt, kehtib alates pesapuu leidmisest lendorava, kaljukotka, merikotka, madukotka, kalakotka, suur- ja väike-konnakotka ning must-toonekure püsielupaigas käesoleva seaduse §-s 30 sätestatud kaitsekord.

(5) Kui käesolevas paragrahvis nimetatud liigi püsielupaik ei ole kindlaks määratud käesoleva seaduse § 10 lõike 2 kohaselt, on inimesel keelatud viibimine kalju- ja merikotka püsielupaigas 15. veebruarist 31. juulini, madukotka, kalakotka, suur- ja väike-konnakotka ning must-toonekure püsielupaigas 15. märtsist 31. augustini.

(6) Püsielupaiga kohta käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud kitsendused ei kehti tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamumaal, põllumajandusmaal ja õuemaal, samuti avalikus kasutuses oleval teel.

(7) Püsielupaigas kehtiva liikumiskeelu ajal võib püsielupaigas viibida õppe- või teadusotstarbel filmimiseks, pildistamiseks ja häälte salvestamiseks Keskkonnaameti loa alusel, kui tegevus ei ohusta kaitsealuse liigi isendit. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Püsielupaiga valitsejal on õigus korraldada kaitsekorra või tegevuskava kohaseid töid kohaliku omavalitsuse, maaomaniku või mõne muu isikuga sõlmitud lepingu alusel. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(9) Metsise püsielupaigas on keelatud metssea lisa söötmine. [RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

§ 51. Koelmuala kaitse

(1) Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana kinnitatud veekogul või selle lõigul on keelatud olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, uute paisude rajamine ning veekogu loodusliku sängi ja veerežiimi muutmine. [RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud veekogul või selle lõigul on loodusliku sängi, veerežiimi ning veetaseme muutmine paisude rekonstrueerimisel lubatud üksnes juhul, kui sellega parandatakse kalade kudemisvõimalusi. [RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

§ 51¹. Pruunkaru talvituspaiga kaitse

(1) Pruunkaru talvituspaik on koht, kus karu teeb taliuinakut, ning selle ümbrus 300 meetri raadiuses.

(2) Talvituspaiga avastanud isik on kohustatud informeerima sellest kolme ööpäeva jooksul Keskkonnaametit, kes nii kiiresti kui võimalik peatab pruunkaru talvituspaigas metsateatisega lubatud tegevused ning jahipiirkonna kasutusõiguse loaga määratud tegevused kuni talvitusperioodi lõpuni. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(3) Pruunkaru talvituspaigas on keelatud jahipiirkonna kasutusõiguse loaga määratud tegevused ning metsa majandamise ja kasutamise seotud tegevused.

(4) Pruunkaru talvituspaiga kaitsekord kehtib talvituspaiga leidmisest kuni sama talvitusperioodi 15. aprillini. [RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

§ 51². Euroopa Ühenduse liigikaitset käsitlevad nõuded

Keelatud on hävitada ja kahjustada nende loomaliikide isendite selgelt märgatavaid paljunemis- või puhkekohti, mida EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta nimetab IV lisa punktis a. [RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

§ 52. Rändeteede kaitse

(1) Ehitamisel tuleb tagada kaitsealuste liikide isenditele võimalikult ohutud elu- ja liikumistingimused.

(2) Majandus- ja kommunikatsiooniministril on õigus kehtestada keskkonnaministri ettepanekul ajutisi liiklemispiiranguid loomade rändeteede kaitseks.

§ 53. Teabe avalikustamine

- (1) I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites on keelatud.
- (2) Püsielupaiga kaitse alla võtmise otsuse avaldamisel Riigi Teatajas ei avaldata püsielupaiga täpset asukohta.

§ 54. Liigi elutingimuste parandamine

Kaitsealuse liigi isendite elutingimuste sihipärane parandamine on lubatud üksnes käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud tegevuskava või käesoleva seaduse §-s 25 nimetatud kaitsekorralduskava alusel.

§ 55. Isendi surmamine, kahjustamine ja häirimine

(1) Kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik surmamine, välja arvatud eutanaasia eesmärgil, on keelatud.
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

- (2) I kaitsekategooria imetajate klassi kuuluva loomaliigi isendi surmamine on lubatud:
 - 1) kui loom ohustab otseselt inimese elu või tervist ja rünnakut ei ole võimalik teisiti vältida või tõrjuda;
 - 2) elanikkonna ohutuse huvides.

- (3) II või III kaitsekategooria loomaliigi isendi surmamine on lubatud:
 - 1) kui loom ohustab otseselt inimese elu või tervist ja rünnakut ei ole võimalik teisiti vältida või tõrjuda;
 - 2) elanikkonna ohutuse huvides;
 - 3) lennuohutuse huvides;
 - 4) kui see on vajalik oluliste põllumajanduskultuuride või põllumajandusloomade, kalakasvatuse või muu olulise vara kahjustamise vältimiseks;
 - 5) õppe- või teadusotstarbel.

(3¹) Keskkonnaminister kehtestab määrusega nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 03.03.1997, lk 1–69) lisade A–D alusel nende loomaliikide nimekirja, kelle elusate isendite surmamine on lubatud.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud juhul tuleb looma surmamise kirjalikult teatada Keskkonnaametile või Keskkonnainspeksiioonile ühe tööpäeva jooksul.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, lõike 2 punktis 2 ja lõike 3 punktides 2–5 nimetatud juhtudel surmatakse loom Keskkonnaameti loa alusel.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(5¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 ning lõike 6¹ punktides 1 ja 2 nimetatud loa võib anda, kui olukorra lahendamiseks ei ole alternatiivseid loomastikku ja linnustikku vähem kahjustavaid meetmeid. Loas tuleb märkida:

- 1) milliste liikide ja isendite suhtes luba antakse;
- 2) tegevusteks lubatud vahendid, seadised või viisid;
- 3) millise ohu või riski tingimustel ja millisel ajal ning kus tegevusi võib läbi viia;
- 4) loa saaja;
- 5) seire või muud tulemuste jälgimise ja kontrolli vahendid.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(6) Kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud, välja arvatud käesoleva seaduse § 58 lõigetes 4, 5 ja 7 sätestatud juhul.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(6¹) Keelatud on looduslikult esinevate lindude:

- 1) pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–5 sätestatud juhtudel Keskkonnaameti loa alusel;
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]
- 2) tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 sätestatud juhul, millal häirimisest tuleb kirjalikult teatada Keskkonnaametile hiljemalt üks tööpäev pärast häirimist, käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 2–5 sätestatud juhul Keskkonnaameti loa alusel ja käesoleva seaduse § 58 lõikes 7 sätestatud juhul.
[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(7) I ja II kaitsekategooria taimede ja seente kahjustamine, sealhulgas korjamine ja hävitamine, on keelatud. Tahtlikuks kahjustamiseks ei loeta käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud tegevuskava meetmete elluviimist.

(8) Keelatud on III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas.

(9) III kaitsekategooria nende loomaliikide nimekirja, mille isendi surmamine on lubatud väljaspool liigi kaitseks piiritletud ala, [kinnitab keskkonnaminister määrusega](#).

(10) Loomaliigi isendit, kes ei kuulu kaitsealuse liigi ega jahilukite hulka ja kes põhjustab varalist kahju või tervisekahju, nagu närilised, putukad, teod ja lestad, võib surmata vara või tervise kaitseks.

§ 56. Tehingud liikide isenditega

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(1) Tehing liigi isendiga käesoleva seaduse tähenduses on isendi ostmine, ostupakkumine, tulu saamise eesmärgil omandamine, müük, hoidmine müügikohas, müügikoha hoiu- ja laoruumides ning teistes müügikohaga seotud ruumides, müügiks vedamine, müügipakkumine või muul viisil tulu saamise eesmärgil kasutamine.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(2) Keelatud on tehingud I, II ja III kaitsekategooria liigi isendiga, välja arvatud nende tehistingimustes kasvatatud järglastega.

(2¹) Keelatud on tehingud järgmiste isenditega, välja arvatud nende tehistingimustes sündinud järglastega või juhul, kui isendid on surmatud või loodusest eemaldatud seaduslikul teel:

1) looduslikult esinevate linnuliikide elus või surnud isenditega ja nende selgelt äratuntavate kehaosade või nendest valmistatud toodetega;

2) loomaliigi, mida EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta nimetab IV lisa punktis a, või taimeliigi, mida see direktiiv nimetab IV lisa punktis b, elus või surnud isenditega ja nende selgelt äratuntavate osade või nendest valmistatud toodetega.

[RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(3) I kaitsekategooria liigi isendi valdus ning tehingud sellise isendiga registreeritakse keskkonnaregistris.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud registreerimise korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(5) Nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97 lisadesse A ja B kantud liikide isenditele, välja arvatud toidukaupade müümise korral, peab müüja kaasa andma päritolu tõendava dokumendi, mis sisaldab:

1) liigi teaduslikku nime;

2) teavet isendi legaalse päritolu kohta (loodusest võetud, kunstlikult paljundatud, farmis kasvatatud jne);

3) Euroopa Liitu sisse toodud isendi korral nimetatud määruse kohaseid erilube;

4) loomaliikide elusate isendite korral andmeid eelmise omaniku kohta ning identifitseerimist võimaldavat teavet (märgis, foto, kirjeldus jne).

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

§ 57. Võõrliigid

(1) Võõrliikide elusate isendite loodusesse laskmine ning võõrtaimeliikide loodusesse istutamine ja külvamine on keelatud, välja arvatud metsaseaduse alusel metsapuudena kasvatada lubatud võõrpuuliikide istutamine ja külvamine.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Nende looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja, mille elusate isendite sissetoomine Eestisse ning tehingud elusate isenditega on keelatud, [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(3) Loodusesse sattunud võõrliigi isendite arvukuse reguleerimist korraldab Keskkonnaamet.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Tehistingimustes peetavaid võõrliigi isendeid tohib tehistingimustesse ümber asustada üksnes Keskkonnaameti loa alusel. Kitsendus ei laiene lemmikloomadele loomakaitseaduse § 2 lõike 3 tähenduses.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(5) Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide isendite tehistingimustes kasvatamine ja tehingud nende liikide elusate isenditega on keelatud, välja arvatud teaduslikult põhjendatud juhtudel Keskkonnaameti loa alusel.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(6) Minki ja kährikut võib tehistingimustes pidada Keskkonnaameti luba omavas farmis Mandri-Eestis. Minki ja kähriku tehistingimustes pidamisele esitatavad nõuded ja loa andmise korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(7) Mingi ja kähriku isendeid võib Eestisse sisse tuua ainult Keskkonnaameti loa alusel verevärskenduse eesmärgil ning mitte rohkem kui 20 protsendi ulatuses põhikarja suurusest farmi kohta kahe aasta jooksul. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Keskkonnaminister kehtestab määrusega võõrliikide lindude loodusesse laskmisega seonduva teabe vahetamise ja Euroopa Komisjoniga konsulteerimise korra. [RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 58. Kodumaiste liikide asustamine ja loodusest eemaldamine

(1) Kodumaiste liikide võõrsilt sissetoodud elusate isendite loodusesse laskmine on keelatud, välja arvatud teaduslikult põhjendatud taasasustamine Keskkonnaameti loa alusel. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(2) Kohaliku liigi loomi tohib ümber asustada Keskkonnaameti loa alusel. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(3) Kohaliku loomaliigi tehiskeskkonnas peetud isendi loodusesse laskmine toimub üksnes käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud tegevuskava alusel, välja arvatud vigastuse ravimise või elujõulisuse taastamise eesmärgil tehiskeskkonnas hoitud isendi loodusesse laskmine.

(4) Keelatud on eemaldada loodusest (sh pidada ja kasvatada) kaitsealuse liigi, sealhulgas loomaliigi, mida EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta nimetab IV lisa punktis a, või taimeliigi, mida see direktiiv nimetab IV lisa punktis b, isendit, välja arvatud vigastuse ravimiseks ning käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud juhtudel. [RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(5) Kaitsealuse liigi isendit tohib loodusest eemaldada õppe-, meditsiini- või teadusotstarbel või taasasustamise eesmärgil Keskkonnaameti loa alusel või ümberasustamise eesmärgil üksnes siis, kui see ei kahjusta liigi soodsat seisundit. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(6) Kaitsealuse liigi ümberasustamine toimub [Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras](#).

(7) Loomaliigi isendi märgistamine on lubatud Keskkonnaameti loal. Märgistamisega seotud töid korraldab Keskkonnaamet. Loomaliigi isendi märgistamise all mõeldakse käesolevas seaduses looma püüdmist ja varustamist teadusuuringute eesmärgil märgisega, sealhulgas raadiosaatjaga või kiibiga. [RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(8) Liigi arvukuse reguleerimise eesmärgil võib Keskkonnaamet lubada linnununade, välja arvatud kaitsealuste lindude munad, korjamist ja kahjustamist või jahilulukite nimekirja kuuluvate lindude aastaringset laskmist või püüdmist, kui see on vajalik:

- 1) elanikkonna ohutuse huvides;
 - 2) lennuohutuse tagamiseks;
 - 3) põllukultuuride, põllumajandusloomade ja kalakasvatuste kahjustamise või muu olulise varalise kahju vältimiseks;
 - 4) loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse ning looduslike elupaikade säilitamise huvides.
- [RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

§ 58¹. Nahkhiirte ja lindude märgistamise luba

(1) Nahkhiiri ja linde võib märgistada ainult märgistamise luba (edaspidi *luba*) omav isik. Märgistajal peab luba märgistamise ajal kaasas olema.

(2) Märgistamise luba võib taotleda vähemalt 16-aastane isik, kes peab olema atesteeritud lindude ja/või nahkhiirte märgistaja.

(3) Luba antakse kuni kümneks aastaks.

(4) Loale märgitakse vähemalt:

- 1) märgistaja nimi, isikukood ja aadress;
- 2) märgistatav objekt (liik, liigirühm, vanuserühm);
- 3) püügivahendi kasutamise õigus ja kasutatava püügivahendi tüüp;
- 4) märgise liik (metallmärgis, värviline plastikmärgis, raadiosaatja, kiip);
- 5) loa kehtivuse algus ja lõpp.

(5) Loa andja võib taotluse alusel loa kehtivust pikendada järgmiseks kümneks aastaks, kui märgistaja on:

- 1) atesteeritud lindude ja/või nahkhiirte märgistaja;
- 2) teinud nõuetekohaselt loomaliigi isendi märgistamisalaseid töid ja esitanud aruandeid.

(6) Loa andja väljastab märgistajale märgistamiseks vajalikud metall- ja värvilised plastikmärgised tasuta.

(7) Märgistaja on kohustatud esitama loa andjale märgistamise kohta aruandeid.

(8) Nahkhiirte ja lindude märgistamise nõuded ning aruannete esitamise korra kehtestab keskkonnaminister määrusega.

(9) Loa andja võib keelduda loa andmisest või selle kehtivuse pikendamisest, kui loa taotleja:

- 1) ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 2 esitatud nõuetele või lindude ja/või nahkhiirte märgistaja atesteerimise nõuetele;
- 2) on loa taotlemisel esitanud valeandmeid;
- 3) on jätnud esitamata käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud aruanded kahel järjestikusel esitamistähtajal;
- 4) suhtes on kohaldatud väärteo- või kriminaalkaristust looma vastu lubamatu teo toimepanemise eest ja see on kehtiv.

(10) Nahkhiirte ja lindude märgistamise loa taotlemise, taotleja atesteerimise korra, samuti loa andmise ja pikendamise korra ning loa vormi [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#). Atesteeritav peab:

- 1) oskama määrata märgistatavaid liike, nende vanust ja sugu;
- 2) tundma märgistamise võtteid ja taotletavaid püüniseid;
- 3) oskama käsitseda püütud isendeid põhjustamata nendele vigastusi või surma;
- 4) oskama märkida andmeid ning vormistada aruandeid;
- 5) tundma ohutustehnikat isendite märgistamisel;
- 6) tundma kehtivaid looduskaitsese õigusakte.

(11) Luba on keelatud üle anda teisele isikule.

(12) Loa andja võib tunnistada loa kehtetuks, kui märgistaja:

- 1) on loa taotlemisel esitanud valeandmeid;
- 2) ei vasta enam lindude ja/või nahkhiirte märgistaja atesteerimise nõuetele;
- 3) märgistaja rikub oluliselt või korduvalt märgistamise nõudeid;
- 4) esitab taotluse luba kehtetuks tunnistada.

(13) Märgistamise nõuete rikkumist käsitatakse olulisena, kui sellest rikkumisest põhjustatud looma hukkumine võib kaasa tuua keskkonnakahju vähemalt 32 euro ulatuses.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(14) Loa kehtetuks tunnistamise korral käesoleva paragrahvi lõike 12 punkti 1 või 3 alusel ei või taotlejale uut luba väljastada varem kui viie aasta möödumisel loa kehtetuks tunnistamisest arvates.

(15) Loa kehtetuks tunnistamise otsuse ärakiri antakse märgistajale üle allkirja vastu või toimetatakse kätte väljastusteatega tähtkirjaga hiljemalt järgmisel tööpäeval otsuse tegemisest arvates.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 59. Loodusliku loomastiku ja taimestiku ohustatud liikidega riikidevahelise kauplemise reguleerimine

(1) EL Nõukogu määruse nr 338/97 lisades A–D nimetatud liikide isenditega tehtavad tehingud ja toimingud (sisse- ja väljavedu, taasväljavedu ja läbivedu, tulu saamise eesmärgil omandamine, üldsusele näitamine, kasutamine ja müümine, müügiks pakkumine, müügiks hoidmine ning müügiks vedamine) on lubatud nimetatud määrusega sätestatud tingimustel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse kohane korraldusasutus Eestis on Keskkonnaministeerium.

(3) Keskkonnaminister:

- 1) määrab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse kohase [teadusüksuse](#);
- 2) kehtestab vajaduse korral käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse punktides 3 ja 8 nimetatud valdkondades [rangemad meetmed](#).

(4) [Vabariigi Valitsus määrab](#) tollipunktid, kus toimub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määruse lisadesse kantud liikide isendite sisse- ja väljaveo nõuetekohasuse kontrollimine, ning määrab elusisenditega tegelemiseks kohandatud tolliasutused.

§ 59¹. Kaaviari käitluslitsents

(1) Kaaviari käitluslitsents (edaspidi *litsents*) on tegevusluba, mis annab isikule õiguse kaaviari ekspordi, reekspordi või ühendusesisese kaubavahetuse eesmärgil (taas)pakendada või töödelda ning määrab selle õiguse realiseerimise tingimused.

(2) Litsentsi annab Keskkonnaamet viieks aastaks.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(3) Litsentsi andmise tingimused on:

- 1) isik on tunnustatud toidukäitlemise ettevõtjana;
- 2) isik säilitab piisavad dokumendid imporditud, eksporditud, reeksporditud, kohapeal töödeldud, säilitatud või turustatud kaaviari kohta ning esitab vastavalt kehtestatud vormile sellekohase iga-aastase aruande, mis sisaldab imporditud, eksporditud, reeksporditud, kohapeal töödeldud, säilitatud või turustatud kaaviari kogust, päritolu ja märgistust;
- 3) isik märgistab (taas)pakendatud ja töödeldud kaaviari pakendid kehtestatud korras;
- 4) juriidilise isiku puhul on litsentsi saaja määranud isiku, kes ettevõttes vastutab kaaviari töötlemise, pakendamise ja turustamise eest (edaspidi *vastutav töötaja*).

(4) Litsentsi andmisest keeldutakse, kui:

- 1) isik ei vasta käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 või punktis 4 toodud tingimustele;
- 2) litsentsi taotlemisel on teadlikult esitatud valeandmeid;
- 3) isiku või vastutava töötaja suhtes on kohaldatud väärteo- või kriminaalkaristust majandustegevuse nõuete rikkumise eest ja andmed selle kohta ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 4) isik või selle vastutav töötaja on kolme aasta jooksul enne litsentsitaotluse esitamist oma varasema tegevusega oluliselt rikkunud käesoleva seadusega kehtestatud nõudeid ohustatud liikidega kauplemisele ja tema suhtes on jõustunud sellekohane süüteootsus;
- 5) varasem litsents on kehtetuks tunnistatud kolme aasta jooksul enne litsentsitaotluse esitamist.

(5) Litsentsi tunnistab kehtetuks selle andja, kui:

- 1) ilmneb, et litsentsi taotlemisel on teadlikult esitatud valeandmeid;
- 2) isik ei vasta enam käesoleva paragrahvi lõikes 3 toodud tingimustele;
- 3) isik või vastutav töötaja ei täida litsentsi väljaandmisel esitatud nõudeid;
- 4) isiku suhtes on kohaldatud väärteo- või kriminaalkaristust majandustegevuse nõuete rikkumise eest ja andmed selle kohta ei ole karistusregistrist kustutatud;
- 5) isik või vastutav töötaja on oma tegevusega oluliselt rikkunud looduskaitseadusega kehtestatud nõudeid ohustatud liikidega kauplemisele ja tema suhtes on jõustunud sellekohane süüteootsus.

(6) Enne litsentsi kehtetuks tunnistamist käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 2 ja 3 nimetatud juhtudel annab litsentsi andja litsentsi omajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks ning peatab litsentsi kehtivuse puuduste kõrvaldamiseni. Tähtjaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral tunnistab litsentsi andja litsentsi kehtetuks.

(7) Litsentsi peatab selle andja sellest litsentsi omajat informeerides, kui ettevõtte või vastutava töötaja tegevuse suhtes on algatatud looduskaitseadusega kehtestatud ohustatud liikidega kauplemise nõuete rikkumise menetlus.

(8) Litsentsi peatamisel või kehtetuks tunnistamisel on ettevõttel kohustus tagastada Keskkonnaametile peatamise või kehtetuks tunnistamise hetkeks kasutamata käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 3 nimetatud märgised.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(9) Kaaviari pakendite märgistamise kord ja litsentsi omaja poolt esitatava aruande vorm [kehtestatakse keskkonnaministri määrusega](#).

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 60. Vara kaitse looma eest

(1) Vara kaitseks looma eest on lubatud kasutada kõiki kaitseabinõusid, mis ei põhjusta looma vigastamist või hukkumist ning mis on inimesele ohutud.

(2) Kui vara valdaja ei ole rakendanud kaitseabinõusid vara kaitseks looma eeldatava ründe eest, ei ole tal õigust looma surmata, saada luba looma surmamiseks või saada looma tekitatud kahju eest hüvitist.

§ 61. Looma tekitatud kahju hüvitamine ja hüvitise maksmine

(1) Hallhülge, viiherhülge, pruunkaru, hundi, ilvese, euroopa naaritsa, merikotka, kalakotka ning rändel olevate sookurgede, hanede ja laglede tekitatud kahju ning kahjustuste ennetamiseks rakendatud abinõudele tehtud kulutused hüvitatakse osaliselt.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju hindamise meetodika, kahju hüvitamise täpsustatud ulatuse ja hüvitamise korra ning ennetusabinõudele tehtud kulutuste hüvitamise täpsustatud ulatuse ja korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahju hüvitatakse vastavalt kahjukannatajataotlusele järgmises ulatuses:

- 1) lõkspüünisele hallhülge või viiherhülge tekitatud kahju korral hüvitatakse püünise taastamiskulud kulukalkulatsiooni alusel, kuid mitte rohkem kui 30 protsendi ulatuses kahju tekkimise aastal kehtivast uue samaväärse püünise müügihinnast;
- 2) nakkepüünisele hallhülge või viiherhülge tekitatud kahju hüvitatakse kuni 70 protsendi ulatuses püünise taastamiskuludest;

3) hülge tekitatud kahju kuni 320 euro ulatuses kalapüügiloale märgitud püügivahendi kohta aastas;
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

4) rändel olevate sookurgede, hanede ja laglede tekitatud kahju kuni 3200 eurot ulatuses ühele isikule ühe viljalõikushooaja kohta;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

5) hundi, ilvese ja pruunkaru tekitatud kahju 100 protsendi ulatuses, olles kahjusummast eelnevalt lahutanud omaniku omavastutuse osa 64–128 eurot;

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

6) kalakasvatusele meri- või kalakotka tekitatud kahju hüvitatakse vastavalt kalakasvatuses toituvate kotkaste pesitsusedukusele eksperdi hinnangu alusel;

7) euroopa naaritsa tekitatud kahju 100 protsendi ulatuses eksperdi hinnangu alusel.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kahjustuse ennetamiseks rakendatud abinõudele tehtud kulutused hüvitatakse 50 protsendi ulatuses, kusjuures ühele isikule makstav summa ei või ületada 3200 eurot ühe majandusaasta kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) Looma tekitatud kahju hüvitamist korraldab Keskkonnaamet.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 62. Abitusse olukorda sattunud loom

(1) Looma abitud olukorda põhjustavate asjaolude kõrvaldamist ning abitusse olukorda sattunud või vigastatud looma vedu ning loodusesse tagasiviimist korraldab Päästeamet või Keskkonnaamet.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Vigase või haige looma elujõulisuse taastamist korraldab Keskkonnaamet.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 63. Surnuna leitud kaitsealune loom

(1) Surnuna leitud I või II kaitsekategooria loomaliigi isendist peab leidja viivitamata teavitama Keskkonnaametit.

(2) Leidja võib surnuna leitud I või II kaitsekategooria loomaliigi isendi enda valdusesse jätta Keskkonnaameti loa alusel.

(3) Keskkonnaamet võib loa andmisest keelduda, kui isendit saab kasutada teadus- või õppeotstarbel.

(4) Kui Keskkonnaamet ei anna luba surnuna leitud I või II kaitsekategooria loomaliigi isendi leidja valdusesse jätmiseks või kui leidja ei soovi isendit oma valdusesse jätta, antakse isend üle Keskkonnaametile, kes korraldab isendi kasutamise teadus- või õppeotstarbel või isendi hävitamise, kui selle kasutamine ei ole otstarbekas.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

9. peatükk KIVISTISED JA MINERAALID NING LOODUSE ÜKSIKOBJEKTID

§ 64. Kivististe ja mineraalide kaitse põhimõtted

(1) I kaitsekategooriasse arvatakse kivistised ja mineraalid, mis esinevad vähestes leiukohtades või mille teadaolev leiukoht asub väga piiratud alal.

(2) II kaitsekategooriasse arvatakse kivistised, mille:

- 1) leiukohtade säilimine olemasolevate keskkonnategurite toime jätkumisel on kaheldav;
- 2) tervikeksemplaride leiud esinevad harva.

§ 65. I kaitsekategooria mineraali kaitse

(1) Kui I kaitsekategooria mineraali leiukoht ei jää kaitseala piiresse, moodustatakse selle kaitseks kaitseala või võetakse leiukoht kaitse alla kaitstava looduse üksikobjektina.

(2) I kaitsekategooria mineraali kahjustamine, looduslikust olekust eemaldamine, selle leiukohtade hävitamine või kahjustamine on keelatud.

(3) I kaitsekategooria mineraali riigist väljaviimine on lubatud üksnes teadusuuringu otstarbel Keskkonnaameti loa alusel.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) I kaitsekategooria mineraali leiukoha avalikustamine massiteabevahendites on keelatud, kui see võib põhjustada ohtu leiukohale.

§ 66. I kaitsekategooria kivistise kaitse

(1) I kaitsekategooria kivistise teadaolevatest leiukohtadest esinduslikumate kaitseks moodustatakse kaitsealad või võetakse leiukohad kaitse alla kaitstavate looduse üksikobjektidena.

(2) I kaitsekategooria kivistise leiukohas on keelatud kivistise looduslikust olekust eemaldamine ning tegevus, mis võib leiukoha hävitada või seda kahjustada.

(3) I kaitsekategooria kivistist võib riigist välja viia üksnes teadusuuringu otstarbel keskkonnaministri loa alusel.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) I kaitsekategooria kivistise leiukoha avalikustamine massiteabevahendites on keelatud, kui see võib põhjustada ohtu leiukohale.

§ 67. II kaitsekategooria kivistise kaitse

(1) Kui II kaitsekategooria kivistise leiukohas toimuv tegevus suurendab keskkonnategurite kahjustavat toimet leiukohale, moodustatakse selle kaitseks kaitseala või võetakse leiukoht kaitse alla kaitstava looduse üksikobjektina.

(2) II kaitsekategooria kivistise tervikeksplari võib riigist välja viia teadusuuringu otstarbel Keskkonnaameti loa alusel.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

§ 68. Looduse üksikobjekti kaitse

(1) Looduse üksikobjekti kaitse alla võtmise otsuse jõustumisel moodustub selle ümber 50 meetri raadiuses piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust.

(2) Keskkonnaministril on õigus kehtestada kaitstava looduse üksikobjekti või -objektide rühma kaitse-eeskiri, mis kehtestab käesoleva seaduse §-s 31 sätestatud kitsenduste ja kohustuste ulatuse loodusobjekti kaitseks määratud alal.

(3) Looduse üksikobjektide rühma kaitse alla võtmisel moodustub selle ümber 50 meetri laiune piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust. Üksikobjektide rühma ümbritseva piiranguvööndi sisepiir kulgeb mööda servmiste objektide välispunkte ühendavat mõttelist joont, kusjuures objektide rühma alune maa kuulub samuti piiranguvööndisse.

(4) Keelatud on kaitse alla võetud looduse üksikobjekti kaitse-eeskirjaga vastuolus olev või objekti seisundit või ilmet kahjustada võiv tegevus, kui seda ei tingi objekti säilitamiseks või objektist tekkiva kahju vältimiseks rakendatavad abinõud.

10. peatükk OSALEMINE EUROOPA LIIDU NATURA 2000 VÕRGUSTIKU MOODUSTAMISES

§ 69. Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustik

Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustik koosneb Eestis:

- 1) linnualadest, millest Eesti riik on Euroopa Komisjoni teavitanud EÜ Nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18) kohaselt;
- 2) aladest, millel on EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest kohaselt Euroopa Komisjoni seisukohast üleeuroopaline tähtsus.

§ 70. Natura 2000 ala kaitse eesmärk

Natura 2000 ala kaitse eesmärk määratakse kindlaks, lähtudes ala tähtsusest EÜ Nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest I lisas nimetatud linnuliikide või selles nimetatud rändlinnuliikide või EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest I lisas nimetatud looduslike või poollooduslike elupaigatüüpide või II lisas nimetatud liikide soodsa seisundi säilitamise või taastamise jaoks, samuti lähtudes Natura 2000 võrgustiku terviklikkuse saavutamise vajadusest ning silmas pidades ala degradeerumis- ja hävimisohtu.

§ 70¹. Hüvitusmeetmete rakendamine

(1) Kui keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohaselt võib kavandatav tegevus eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala ning kavandatav tegevus on alternatiivsete lahenduste puudumise tõttu vajalik üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsetel või majanduslikel põhjustel, tuleb tegevuseks loa andmisel seada loa kõrvaltingimuseks või näha strateegilises planeerimisdokumendis ette tegevuse elluviimisele eelnevate hüvitusmeetmete rakendamine.

(2) Hüvitusmeetmed, mille eesmärgiks on tagada Natura 2000 võrgustiku üldine sidusus, on:

- 1) elupaikade taastamine;
- 2) uute elupaikade loomine;
- 3) olemasolevate elupaikade kvaliteedi tõstmine;
- 4) muud meetmed, mis aitavad vältida Natura 2000 võrgustiku sidususe edasist vähenemist.

(3) Hüvitusmeetmed peavad:

- 1) olema suunatud kahjustatavatele elupaikadele ja liikidele ning olema oma ulatuselt võrdelised tekitatava kahjuga;
- 2) toimima kahjustatavale elupaigale võimalikult lähedal;
- 3) tagama kahjustatava ala Natura 2000 võrgustiku alaks valimise põhjuseks olnud ülesannetega samaväärsete ülesannete täitmise;
- 4) täitma rakendus- ja kaitsekorralduslikke eesmärgi, nii et nende meetmete abil saaks säilitada või suurendada Natura 2000 võrgustiku sidusust.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

11. peatükk VASTUTUS

§ 71. Kaitstava loodusobjekti kaitsenõuete rikkumine

(1) Kaitstava loodusobjekti kasutamise- või kaitsenõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 72. [Kehtetu - RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

§ 73. Tiheasustusala puude ebaseaduslik raie

(1) Tiheasustusalal kasvava puu ebaseadusliku raie eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 74. Ranna ja kalda kasutamise ja kaitse nõuete rikkumine

(1) Ranna või kalda kasutamise või kaitse nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 74¹. Võõrliikide kasutamisenõuete rikkumine

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(1) Võõrliikide kasutamisenõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.

§ 74². Kaaviari käitlulitsentsi nõuete rikkumine

(1) Litsentsita kaaviari (taas)pakendamise ja töötlemise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 3200 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Nõuetekohase aruande esitamata jätmise, selle esitamisega viivitamise või teadlikult vale aruande esitamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(4) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1600 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) Märgistusnõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(6) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1600 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 74³. Looduslikult esinevate linnu- ja nahkhiireliikide kaitsenõuete rikkumine

(1) Looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtliku hävitamise ja kahjustamise või pesade kõrvaldamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) Looduslikult esinevate linnuliikide isendite tahtliku häirimise ning lindude ja nahkhiirte märgistamisnõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(4) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 640 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) Looduslikult esinevate linnuliikide elus või surnud isendite ja nende selgelt äratuntavate kehaosade või nendest valmistatud toodete müügi, müügiks transportimise, müügi eesmärgil pidamise ja müügiks pakkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

(6) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 74⁴. Nende looma- ja taimeliikide isendite kaitsenõuete rikkumine, mida EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta nimetab IV lisa punktides a ja b

(1) EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ IV lisa punktis a loetletud loomaliikide isendite selgelt märgatavate paljunemis- või puhkekohtade hävitamise ja kahjustamise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(3) EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ IV lisa punktis a loetletud loomaliigi või punktis b loetletud taimeliigi elus või surnud isendite ja nende selgelt äratuntavate osade või nendest valmistatud toodete müügi, müügiks transportimise, müügi eesmärgil pidamise ja müügiks pakkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

(4) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ IV lisa punktis a loetletud loomaliigi või punktis b loetletud taimeliigi isendi loodusest eemaldamise (sh pidamise ja kasvatamise) nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 150 trahviühikut.

(6) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1300 eurot.
[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 75. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 71–74⁴ sätestatud väärtegade menetlemisel kohaldatakse karistusseadustiku ja vääртеomenetluse seaduse sätteid.
[RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(2) Käesoleva seaduse §-des 71, 73, 74 ja 74²–74⁴ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon.
[RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(3) Käesoleva seaduse §-des 71, 73 ja 74 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on valla- või linnavalitsus.

(4) Käesoleva seaduse §-s 74¹ sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Keskkonnainspeksioon või Maksu- ja Tolliamet.
[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

§ 76. Trahvi laekumine

Kui hoiatustrahvi või rahatrahvi määranud kohtuväline menetleja on valla- või linnavalitsus, kantakse käesoleva seaduse §-des 71, 73 ja 74 sätestatud väärtegade eest määratud hoiatustrahv ja rahatrahv otsuse teinud kohaliku omavalitsuse eelarvesse.

§ 77. Loodusobjektile tekitatud kahju sissenõudmine

(1) Kaitstava loodusobjekti ja kaitsealuse liigi või muu loomaliigi, välja arvatud jahiuluki, isendi hävitamise või kahjustamisega ning võõrliigi isendi loodusesse laskmisega keskkonnale tekitatud kahju hüvitamise korra ja määrad kehtestab käesoleva paragrahvi lõigetes 4–10¹ sätestatud piirsummasid aluseks võttes ning kaitstava loodusobjekti ohustatuse taset arvestades [Vabariigi Valitsus määrusega](#).
[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Keskkonnainspeksioonil ja kaitstava loodusobjekti valitsejal on õigus esitada kohtule hagi kaitstavale loodusobjektile või liigi isendile tekitatud kahju sissenõudmiseks.

(3) Loodusobjektile tekitatakse kahju, kui:

- 1) kaitstava loodusobjekti piires raiutakse või raadatakse puittaimestikku keelatud ajal või tehakse seda kohas, kus kasutatav raieliik või raadamine on keelatud, või rikkudes kehtestatud raieingimusi;
- 2) kaitstava loodusobjekti piires kahjustatakse ebaseaduslikult pinnast;
- 3) kaitstava loodusobjekti piires põhjustatakse puit- või rohttaimestiku põlemist;
- 4) kaitstava loodusobjekti ala risustatakse või saastatakse ebaseaduslikult;
- 5) hävitatakse või kahjustatakse kaitstavat looduse üksikobjekti, liigi isendi püsielupaika või kaitsealuse kivistise leiukohta;

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

6) hävitatakse ebaseaduslikult liigi isend, vigastatakse isendit elujõuetuseni või eemaldatakse isend ebaseaduslikult loodusest;

7) rikutakse EL Nõukogu määrusega nr 338/97 ja selle alusel kehtestatud reegleid.

(4) I kategooria kaitsealuse liigi isendi:

1) ebaseaduslikul hävitamisel, elujõuetuseni vigastamisel või ebaseaduslikul püsielupaigast eemaldamisel arvestatakse keskkonnakahju 96–1280 eurot isendi kohta;

2) kahjustamisel arvestatakse keskkonnakahju 16–510 eurot isendi kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(5) II kategooria kaitsealuse liigi isendi:

1) ebaseadusliku hävitamise, elujõuetuseni vigastamise või ebaseadusliku püsielupaigast eemaldamise korral arvestatakse keskkonnakahju 64–960 eurot isendi või 3,20–13 eurot isendi massi iga grammi kohta;

2) kahjustamise korral arvestatakse keskkonnakahju 6–320 eurot isendi või 1,30–6,40 eurot isendi massi iga grammi kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(6) III kategooria kaitsealuse liigi isendi:

1) ebaseadusliku hävitamise, elujõuetuseni vigastamise või ebaseadusliku püsielupaigast eemaldamise korral arvestatakse keskkonnakahju 32–640 eurot isendi või 1,30–6,40 eurot isendi massi iga grammi kohta;

2) kahjustamise korral arvestatakse keskkonnakahju 6–64 eurot isendi või 0,64–3,20 eurot isendi massi iga grammi kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(7) Liigi isendi püsielupaiga:

1) hävitamise korral arvestatakse keskkonnakahju 128–9600 eurot;

2) kahjustamise korral arvestatakse keskkonnakahju 32–3200 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(8) Kaitstava looduse üksikobjekti:

1) hävitamisel arvestatakse keskkonnakahju 320–3200 eurot;

2) kahjustamisel arvestatakse keskkonnakahju 192–1600 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(9) EL Nõukogu määruse nr 338/97 lisades A–D nimetatud liikide isenditega tehtavateks tehinguteks ja toiminguteks nimetatud määrusega ja selle alusel kehtestatud reeglite rikkumise eest arvestatakse keskkonnakahju 13–127 820 eurot olenevalt liigi ohustatuse astmest ja isendi turuväärtusest.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(10) Sellise liigi, mis ei ole kaitse all, välja arvatud jahiuluki isendiga tehtud ebaseaduslike toimingute – hävitamise, elujõuetuseni vigastamise, loodusest eemaldamise, tahtliku häirimise, pesade ja munade tahtliku hävitamise, pesade kõrvaldamise või isenditega ning nende selgelt äratuntavate kehaosadega või nendest valmistatud toodetega tehtavate tehingute eest arvestatakse keskkonnakahju 32–320 eurot isendi kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(10¹) Võõrliikide loodusesse laskmisega keskkonnale tekitatud kahju arvestatakse 12,80–6400 eurot võõrliigi isendi kohta.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(11) Loodusobjektile tekitatud kahju hüvitist kasutatakse seadusega sätestatud otstarbel ja korras.

12. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 78.–§ 90.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 91. Seaduse rakendamine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekordjäävad kehtima kuni käesoleva seaduse alusel kehtestatud kaitse-eeskirjade jõustumiseni või kaitse kehtetuks tunnistamiseni, kuid mitte kauemaks kui 2016. aasta 1. maini.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(2) Kaitstavate loodusobjektide seaduse § 5 lõike 14 alusel kehtestatud ajutised piirangud kehtivad ala kaitse alla võtmiseni või piirangute kehtetuks tunnistamiseni, aga mitte kauem kui 2007. aasta 1. maini.

(3) Kuni kaitseala või kaitstava looduse üksikobjekti käesoleva seadusega sätestatud kaitse-eeskirja kinnitamiseni annab keskkonnaminister kaitseala või kaitstava looduse üksikobjekti valitsemise volituse Keskkonnaametile.

[RT I 2009, 3, 15- jõust. 01.02.2009]

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud kaitsealal on käesoleva seaduse § 31 lõikes 2 sätestatud tegevus lubatud valitseja nõusolekul, kui kaitsekord ei sätesta teisiti.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(5) Enne käesoleva seaduse jõustumist kinnitatud liigi kaitsekorralduskava kehtib kuni selles märgitud kuupäevani ning on võrdsustatud käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud tegevuskavaga.

(6) Vabariigi Valitsus kinnitab korraldusega Euroopa Komisjonile esitatava Natura 2000 võrgustiku alade loetelu. Natura 2000 võrgustiku alad määratakse EÜ Nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest artikli 4 lõigete 1 ja 2 ning EÜ Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest artikli 4 lõike 1 nõuete kohaselt.

(7) Enne käesoleva seaduse jõustumist algatatud kaitse-eeskirja kehtestamise menetlus viiakse lõpule algatamise ajal kehtinud seaduse kohaselt, kuid mitte hiljem kui 2007. aasta 1. maiks. Algamiseks käesoleva lõike tähenduses loetakse kaitstavate loodusobjektide seaduse § 5 lõike 11 kohast teate avaldamist ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, samuti maavalitsuse, kohaliku omavalitsuse, maaomaniku või puudutatud isiku arvamuse küsimist kaitse-eeskirja eelnõu kohta.

(8) Käesoleva seaduse § 31 lõike 2 punktis 7 sätestatud väetise kasutamise keeldu kohaldatakse kaitsealade suhtes, mille kaitse-eeskirjad on kehtestatud pärast käesoleva lõike jõustumist.

[RT I 2007, 25, 131- jõust. 01.04.2007]

(9) [Kehtetu -RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

(10) Kinnisasja vahetamise menetlused, mille kohta ei ole käesoleva lõike jõustumiseks vahetamise otsust tehtud, viiakse lõpuni käesoleva seaduse § 20 kohaselt kinnisasja omandamise menetlusena, kusjuures esitatud kinnisasja vahetamise avaldused loetakse kinnisasja omandamise ettepanekuteks.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(11) Enne käesoleva sätte jõustumist algatatud kaitstavate loodusobjektide kaitse alla võtmise menetlus loetakse käesoleva seaduse § 8 lõike 6 tähenduses algatatuks:

1) kaitsealade, hoiualade ja looduse üksikobjektide puhul teate avaldamisest ametlikus väljaandes «Ametlikud Teadaanded»;

2) püsielupaikade puhul algatamise käskkirjast või menetlusosalisele kätte toimetatud esimesest kirjast.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(12) Enne käesoleva seaduse § 58¹ jõustumist välja antud linnu ja nahkhiire märgistamise load kehtivad nendel märgitud tähtaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 2010. aasta 31. detsembrini.

[RT I 2008, 34, 211- jõust. 01.08.2008]

(13) Kui kaitsekord ei sätesta teisiti, on enne 2009. aasta 1. jaanuari kehtestatud kaitse-eeskirjade korral kaitseala või püsielupaiga piiranguvööndis lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[RT I 2009, 53, 359- jõust. 21.11.2009]

(14) Kinnisasja tasaarvestamise menetlused, mille käigus on käesoleva lõike jõustumise ajaks esitatud tasaarvestamise avaldus, viiakse lõpuni seni kehtinud alustel ja korras.

[RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

(15) Enne käesoleva lõike jõustumist sellise kinnisasja, mis on omandatud pärast selle kaitse alla võtmist ja mille võõrandamistehing sisaldas informatsiooni kaitstava loodusobjekti kohta ning mis ei vasta käesoleva seaduse § 20 lõike 1¹ punktides 1–4 toodud eranditele, omandamiseks tehtud avalduste laekumise järjekorda kantud avalduste menetlused viiakse lõpuni nende laekumise järjekorras pärast nende kinnisasjade riigile omandamist, mis on omandatud enne kaitse alla võtmist või mis vastavad käesoleva seaduse § 20 lõike

1¹ punktides 1–4 toodud eranditele

[RT I, 05.04.2013, 2- jõust. 15.04.2013]

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50); EÜ Nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18); EÜ Nõukogu direktiiv 90/313/EMÜ keskkonnainfole juurdepääsust (EÜT L 158, 23.06.1990, lk 56–58).